

MAGYARSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben egy hónapra 1 kor.,
 negyedévre 3, fél évre 6,
 egész évre 12 kor.
 Vidéken: egy hónapra 1 kor.,
 20 fill., 1/2 évre 3 kor. 60 fill.,
 1/2 évre 7 kor., 1 évre 14 kor.
 Egyes szám ára 4 fillér (2 kr.).

Felelős szerkesztő:
BARTÓK LAJOS.
 Kiadótulajdonos:
 WERBŐCZY KÖNYVNYOMDA R.-TÁRSASÁG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: IV. ker., Vármegye-utca 11—13.
Apró hirdetések ára: egy szó 2 fill., vastagabb betűvel 4 fill.
Hirdetések petit számítással, dijszabás szerint.

A biztosítási üzlet.

A biztosítás minden kulturált országban fontos üzletté lett. Mindenütt megvannak ezen üzletnek a maga lovagjai. Azért hangzik föl időközönként a jelszó: hogy a biztosítást államosítani kell. A részvényekre alapított biztosító-intézetek pedig gondoskodnak arról, hogy az államosítás követelése soha meg ne szűnjék. Nem teszik szívesen, hanem akaratlanul. Kénytelenek 20.000 és 100.000 korona között változó összegekkel dotált igazgatókat tartani s ezek a könnyen kimutatható kiadások kényszerítik az intézeteket a biztosító közönséggel oly eljárásra, a melynek következtében a panaszok egyre szaporodnak.

A biztosítottakat zaklatják az ügynökök, füt-fát, örök üdvösséget ígérve, csak hogy megkösse a biztosítást. Zaklatják azután mindenféle ki nem kötött pótdíjakkal. A bíróságokat elárasztják biztosító-pörökkel, a melyekben hol a társulat a felpörös, hol meg az alpörös. Sok értelmű szerződési kikötések körül forog legtöbb-

szőr a vita. Azok a kikötések! Nagyon jó fegyver a társulatok kezében, hogy megrettentésük a tapasztalatlan biztosítottat, vagy hogy megfoszszák egészben, vagy részben jogaitól.

Példát arra, hogy a társulatok miként akarják magukat a biztosítási összegek kifizetése alul kivonni, a nagymennyiségű bírósági tárgyalások szolgáltatnak.

De vannak oly esetek is, a melyek épp oly gyakran fordulnak elő, de nem mindig alkalmasak a bíróságok foglalkoztatására. Sokakat megkárosítanak, de a társulatok különböző záradékokkal biztosították magukat, úgy, hogy bajos a peres utra térni.

Kinél nem hangsúlyozták az ügynökök az üzletszerzés-kor, hogy pénze, a melyet a prémiumok révén megtakarít, oly biztos, mint a takarékpénztárban? Kinek nem magyarázták meg azt, hogy a biztosított a befizetett összeg kétharmadrészét kölcsönképp mindig visszakérheti? A biztosítottak közül ki nem fizeti a prémiumokat abban a hitben, hogy akkor, ha esetleg a

biztosítást megszüntetné, pénzt csekély veszteséggel visszakapja. Hisz az ügynök erről biztosította.

A valóságban azonban másként áll a dolog. Az ügynök eget-földet ígérhet, a társulat nem köteles az ígéreket teljesíteni. De viszont ha valamit elmulaszt, az a felet terheli. Így döntött a királyi kuria. Az ügynök a biztosított meghatalmazottja. Hogyan? Azt sem mi, sem egyáltalán senki sem érti.

Igy azután a biztosított a befizetett összeg kétharmadát felveheti ugyan kölcsönképpen, ebben a kérdésben az ügynök igazat mondott, de ő a kétharmadot meg nem kapja, mondja a társulat, ha a kölcsönt valóban fel akarja venni. És bármely összeget adjon is kölcsönképp a saját papirosára, mindig 6 százalékot számít.

És ha a biztosított fel akarja bontani a szerződést — akkor... De beszéljen inkább egy példa:

W. a »Foncière« pesti biztosító-társaság 61745. sz. kötvényére 4 és fél év alatt 1160 koronát, nagymennyi-

ségü bélyeget és díjat fizetett be. Azután a befizetett összeg kétharmad része erejéig kölcsönt kért. Hoszu tárgyalás után végre 550 korona kölcsönt kapott. W. egy további éven át pontosan fizetett, de ekkor, miután újabb 280 koronát befizetett, a biztosítási szerződés felbontását ajánlotta fel. Először 578 koronát kínáltak neki a teljesen befizetett, 1474 korona 20 fillér helyett tehát még 28 koronát a múlt évben kölcsönképp felvett 550 koronához, ámbár e közben mint említettük, 280 koronát befizetett. Végül »előzékenységük különös tanujelét adandók«, W.-nek 673 koronát ajánlottak 5 korona nyugtabélyeg levonásával.

Igy W.-nek fokozatosan 1474 K. 20 fill. hevert kamatozás nélkül és a takarékpénztárnál állítólag biztosabb intézettől a befizetett összeg felénél jóval kevesebbet kap vissza.

Igy hát mindezeket a zaklatásokat el kell tűrni. De van-e legalább arra biztosíték, hogy az ember meg is kapja a pénzt? És ha a társulat a 100.000 forintnyi biztosítékot átengedi az államnak és föl-

A „MAGYARSÁG“ TARCZAJA.

Egy szó miatt.

— A *Magyarság* eredeti tárczája. —

Írta: **Kovács János.**

Mikor 1878. október 4-én Filipovics tábornagy azt üzenté Bécsbe, hogy »Bosznia okkupációja be van fejezve,« sok magyar fiúnak dobbant egyet a szíve arra a gondolatra, hogy »no most már nemsokára mégis csak itt hagyjuk ezt az átkozottul girbe-görbe országot.«

Szó sincs róla; igen sokaknak teljesült is a vágyuk, de azért szép számmal voltak, a kiket még ott felejtettek egy kis időre, mivelhogy nem elég csak rendet csinálni, de azt *fenn is kell tartani*...

A rendfenntartók közé tartozott az én ezredem is, melyet három-négy felé osztva szórtak szét a még nem egészen kezdes bosnyák helységekre s így jutott az én zászlóaljam *Viszokóra*, egy jobbára mohamedán lakosságú városkába, helyőrségi szolgálatot teljesíteni.

A mi a szolgálatot illeti, azt ép-

pen nem lehetett terhesnek mondani. Jóformán az előbb szenvedett fáradságokat pihentük ki. Ha jó idő volt, egy kis gyakorlatot tartottunk, rossz időben pedig iskola járt.

Az okkupációt követő év februárjának egy komor délelőttjén, a mikor a nagy hó miatt szó sem lehetett a külső gyakorlatról, mielőtt az iskola végett ért volna, parancs jött a századhoz, hogy manázi után minden ember rukkoljon ki, csak úgy *komót*, fegyver nélkül. Gyülekezési hely a piacra, a kajmakám háza előtt. Ott kell lenni mindenkinek — ismételte a parancs, még a szolgálatban levőknek is.

Mi sem természetesebb, mint hogy a manázi elfogyasztása közben egyébről sem folyt a beszéd, mint a »kirukkolásról«; vagyis inkább annak okáról. Egyik ezt, másik mást mondott a szokatlan *eset* magyarázatául; de abban mindnyájan egyetértettünk, hogy valami fontos dolog történhetett, — vagy fog történni.

Ezt az általános véleményt megerősítette az a körülmény, hogy

gefreiter Vincze, a ki főszakácsként működött a *tiszti menázinál*, szintén haza jött a századhoz; neki is ki kellett rukkolni; — hát ez olyan szokatlan dolog volt, hogy méltán kelthetett némi aggodalmat is...

— Ugyan mit töprengtek? — kérdezte gefreiter Vincze foghegyről, mikor látta a sok gondterhes arcot, — bolondság az egész — nem is tudom, hogy mi ütött a major urhoz, hogy annak a fránya töröknek úgy a kedvibe akar járni!...

Erre aztán elbeszélte, hogy előtte való este egy baka megtámadott két török asszonyt az utczán, a kik éppen hazafelé igyekeztek. Nem csinált nekik egyebet, csak lerántotta az arcukról a kendőt.

— Nem csudálkozom rajta, — folytatá — ha kíváncsi volt a látásukra. Magam is kísértetbe jöttem már nem egyszer, mikor elhaladt mellettem egy pár török vászoncseléd. Látszik a hosszú plundra alól a sugár, karsu termetük, meg azt is érzi az ember, hogy szur a tekintetük, de aztán tovább semmi; úgy be van burkolva valamennyi, hogy még a kis ujját sem láthatni. Hej, pedig szép cselédek lehetnek!...

— Kirukkolni! Kirukkolni! — kiabálta hol a napos, hol az inspekcziós — a tizenegy, tizenkettő már a placzon van.

Még volt annyi ideje menetközben a tiszti szakácsnak, hogy elmondhatta, hogy az asszonyok sikoltozására valahonnan előkerült egy török, mire aztán a baka kerekelt oldott.

De ma délelőtt az asszonyok ura megjelent a zászlóaljparancsnok előtt s erélyesen követelte a baka megbüntetését.

— Nekem ugyan úgy sem kell már egyik se, — mondta a török — legfőlebb lelövöm őket...

— Én meg fölakasztatlak, ha megeselekszed ezt a bolondságot — mordult rá az őrnagy — ha neked nem kellenek, add el őket!... Arról nyugodt lehetsz, hogy példásan megbüntettem a merénylőt, akárki legyen. Fölismered?

— Omer szomszédom fölismeri ezer közül is.

— Jól van! Ebéd után legyetek a kajmakám háza előtt...

Már künn állt az egész zászlóalj, mielőtt azonban a szemle kezdetét

oszlík, vagy a külföldi hazatér? Hogy lehet ebből a 100.000 friból a biztosítottaknak milliókat kifizetni.

Biztosítsunkily körülmények között? Lehet-e bizalmunk a társulatok iránt? Érdemes a prémiumokat magunktól elvonni, a mi rendes, hogy ha látjuk, hogy a beálló szükségességben hogyan nyuznak?

Ne — ne tegyük! Miután azonban a biztosítási eszme alapjában véve jótékony hatással lehet, nem szabad el ejteni, de biztos, nem pedig prédaleső kezekbe kell letenni. Ez az állam hivatása. Ápolja ezt az üzletet, melynek »lovagjait« ugyis elég gyakran veszi ápolásába.

Budapest, okt. 21.

A szabadelvűpárt értekezlete. Az országgyűlési szabadelvű párt báró Podmaniczky Frigyes elnöklésével tartott tegnapi értekezletén rövid tanácskozás után egy pár kisebb módosítással elfogadta a dohánykertészek jogviszonyairól és az erdőmunkásokról szóló törvényjavaslatokat. A képviselőház mai ülésének napirendjén levő viczinális vasuti előterjesztések (előadó Végh Arthur) és a statisztikai hivatal 1901-ik évi munkatervére vonatkozó jelentés (előadó Kovácsy Sándor) minden vita nélkül való elintézésével az értekezlet véget ért.

Bánffy pártjának szervezkedése.

A *Budapesti Tudósító* a következő nyilatkozat közzétételére kéréselt fel:

„Egy esti lap azt írja, hogy a napokban *Aradon, Szegeden, Temesvárott* jártam „szervezni a Bánffystábot és puhatózni, hogy van-e talaj”. Ez a jóakaratu híresztelés teljesen valótlan. *Aradon* mostanában nem is jártam; *Szegeden* és *Temesvárott* csupán átutaztam, a nélkül, hogy bárminő politikai személyiséggel érintkeztem volna. Nem akartam semmiféle pártot szervezni s nem puhatólítottam semminemű politikai kérdésben. Különben azt az izetlen ráfogást, mintha én, a ki a szabadelvűpártnak régi tagja vagyok, mint

ilyen, képes volnék az ezen pártból alakult kormányral szemben álló bárminő töredéket szervezni, vagy a kormány ellen irányuló tendenciák talaja körül puhatólítani, a leghatározottabban visszautasítom. Ismételve kijelentem s kifejtetem nyilvánosan a szabadelvűpárthoz való ragaszkodásomat, vezére iránt való bizalmamat s a képviselőházon kívül sem szoktam más politikát folytatni, mint a minőt ismételve nyilataltam és más tényezőket támogatni, mint a kik iránt bizalmamat legutóbb is kinyilvánítottam.
Pulszky Agost.”

Provizóriumok. Végre hanyatlak az esztendő — jönnek a provizóriumok. Schogyse tudunk már nélkülök meglenni. A horvát kiegyezési provizórium még csak hagyján, de a véderő-provizórium tárgyalása jelentős kérdéseket fog napirendre hozni. Akkorára majd nyilvánvaló lesz már, hogyan oldódik meg a *bosnyák vasutak* kérdése, mely most még vajdik, de a melylyel szemben már fölemelte aggodó szavát *Fiume*. Most az ellenzéken azt hiszik, hogy a *bolgár-román* konfliktus miatt lettek egyszerre olyan sürgősek ezek a stratégiai fontosságú vasutak. Már pedig a függetlenségi párt ellene van annak, hogy mi Románia érdekében anyagilag s erkölcsileg angazsáljuk magunkat a Balkán-félszigeten. A jövő évi hadügyi ujitásokra világot vet, a mit a *hadserveg gyakorlati szabályzatának* módosításáról hallani: azt mondják szakértő körökben, hogy a módosítás első oka az, hogy jövőre az ezredek számának tetemes szaporítása mellett négy helyett *három zászlóaljra* fogják beosztani az ezredek. Azonkívül a búr háboru tanulságaiból is be akarnak valamit fektetni az új szabályzatba, mert belátták, hogy a régi szabályzat csak katonai parádéra jó, de háboru esetére nagyon nehézkes és jórészen elavult. Hogy monarchiánkat katonai ügyekben honnan vezetik, arra mutat az, hogy *Németországban* is most csinálják az új szabályzatot, ugyanolyan elvek figyelembevételével, mint nálunk.

A nevelőnő sorsa. A II. kerületi csalóány-utcai tanióno- és nevelőnőképző tanári kara az idegennyelvű

governántok beözönlése ellen fölterjesztést intézett a kultuszministerhez. A fölterjesztés szerint fejleszteni kell a nevelőnőképzést és olyanná kell tenni a nevelőnői pályát, hogy a művelt középosztály leányainak nagy munkakeresztét tekintve, az a pályára rájuk nézve kívánatos legyen. E célból szükséges, hogy a nevelőnők jogait törvényben szabályozzák, mind a szülvével, mind az állammal szemben, a mely a szülok, mint munkaadók anyagi hozzájárulásával a nevelőnő nyugdíját is biztosítsa. A nyugdíj föltétele lenne a hazai oklevél, vagy az idegen oklevélnek pótvizsgálat utján való nosztrifikálása.

Paraszt.

A mióta a törvény fölszabadította a föld népet, felszázadnál több idő mult már el, ámde ez a hosszú idő nem hozta meg azt a becslést a szür viselőinek, a mely egy földmivelő országban jogosan megilletné őket. A „paraszt” szó ma olyan kifejezés az ember előtt, akár a „szamárr”. Csufnév gyanánt akasztjuk annak a nyakába, a kit közönséges embernek tartunk. Még a cigány is sértőnek tartja s megharagszik, ha azt mondják neki: „te paraszt”.

Ha elgondoljuk, hogy földmivelő állam vagyunk, hogy a földmivelő osztály állami életünk legerősebb oszlopa, könnyen beléthatjuk, hogy a földmives iránt mutatkozó ilyen viselkedés nem egészséges állapot. A földet szeretjük, a művelőjét megvetjük.

Tévednénk azonban, ha azt hinnők, hogy a földmives másként érez. Féli az urat, alázatos előtte, de nem szereti. Kivált, ha annak nincs vagyona, csak hivatala, akkor még a nyelvére is fölveszi. Mi ennek az egészségtelen, s csaknem nálunk Magyarországon honos torzalkodásnak az oka? Alig más, mint a középosztály arisztokratikus érzelmegyrészt, és a föld népének külső bárdolatlansága, kevéssé ildomos megjelenése, darabos modora másrészt.

Az első ok megszüntetése olyan tényezőktől függ, a melyeket befolyásolni nincs módunkban. Az arisztokratikus érzés a jó mód, vagy a műveltség folyománya s az így érzők

ugy vannak meggyőződve, hogy nekik jól áll, nekik kiváltságuk, hogy a föld népet lenézzék. Itt nem tehetünk semmit. De sokat tehetünk abból a célból, hogy a föld népnek külső bárdolatlanságát nyese-gessük, hogy fogyaszszuk, apaszszuk a tartalmát annak a kinövésnek; a melynek neve „nem illik”. A magyar paraszt talán akaratlanul, de talán sokszor akarva is bárdolatlan, nyers, goromba. Virtusnak találja azt, a mire mi azt mondjuk, hogy „nem illik”.

A gyógyítást az iskolában kezdetjük meg s folytathatjuk a falakon kívül.

Az iskola ildomosagra nevelhet egyszerű fegyelmzés és szigorú következetesség által. Nem kell hozzá egyéb, mint az, hogy ott a „paraszt” fiut semmivel se tartásuk kevesebbnek az uri gyermeknél, a kivel szemben többnyire elnézőbbek, udvariasabbak és szivesebbek szoktak lenni. Lássá a paraszt gyermek, hogy becsülik s lássa az az uri gyermek, hogy nem tesznek vele különbséget.

De legfőbb az, a mit a tanítók az iskolán kívül tehetnek. Sohase feledkezzenek meg arról, hogy nevelők, a nép szellemi irányítói, vezetői. Ezért a népet magukhoz kell fölemelniök, nem pedig hozzája leereszkedniök, az ő színvonalára lesülyedniök. Ha a néppel való érintkezésben jó modort tanusítanak, udvarias beszédet hallatnak, biztosak lehetnek abban, hogy ez nincs rája hatás nélkül. A nép tud finomabb is lenni, ha finomabb környezetbe sodorja a vletlen. Vagy ha finomabb nem tud talán lenni, de gorombának nem akar mutatkozni. Ez jó szivre, jó szándékra vall, melynek keresztülvitelét a műveltség hiánya okozza. Művelni kell a népet, mely művelődni akar. Meg kell vele értetni, hogy az illedelmes modor jobb ajánló levél a gazdagságnál, sőt még a tudásnál is.

Meg kell vele értetni, hogy éppen darabos modorában keresendő az az ok, a mely miatt többnyire háttérbe szorul és megvetésben részesül. S ha apránként a „paraszt” el-el hagyogat abból a nyereségből, mely miatt ma a művelt osztály megvetését viseli, akkor remélhetjük, hogy apánkiat az a mélység is csökkenni fog, mely ma a „szür” és a szalón-

vette volna, az őrnagy harsány hangon a következőket mondta:

— Fiúk! Tegnap este valamelyik baka megtámadott két török asszonyt. Ki volt az? Lépien elő! Ha jelentkezik, enyhébb büntetést kap.

Senki se mozdult.

— Nem is tud róla senki?

Semmi felelet.

Most az őrnagy odafordult a két törökhöz, s azután megindultak az arezél előtt. Alig tettek azonban pár lépést, fegyverdörrenés vegyült a néma csöndességbe.

A lövés hangja épp a mi szállásunkról jött, a negyedik szakasz szemben lakott a kajmakámmal. Előbb megdöbbenés s rá csodálkozás fogott el mindenkit; ki lőhetett, hiszen minden ember a piaczon van?

Ugy kellett volna lenni. Amde egy ember, káplár Illés, hiányzott a mi századunkból, a kit pedig kirukkolni láttak többen s most még sincs a sorainkban.

Z. főhadnagy századparancsnok szigorú arczczal fordult felém:

— Mit jelent ez? — kérdezte.

— Maga azt jelentette nekem, hogy

minden ember kirukkol, — hol van káplár Illés?

— Ő is kirukkol, — jelentettem nem kis zavarral — a szememmel jáltam...

Ekkorára az őrnagy is odaért a jobbszárnyról s értesülve, hogy a lövés a mi szállásunkról jött, odaküldte az adjutánsát, megtudandó, hogy mi történt?

Csak pár másodpercig tartott a kínos várakozás. Az adjutáns kikelt arczczal tért vissza.

— *Korporal Illés hat sích erschossen* — jelentette az őrnagynak.

— Der trott! wird ohne Kondukt geleichttet! — szólt boszus hangon az őrnagy. — Abtreten!...

A szemle természetesen elmaradt; mindenki meg volt győződve róla, hogy a merénylő Illés káplár volt s a büntetés elől menekült a halálba. Kinek jutott volna eszébe még más okát is keresni az öngyilkosságnak?

Mikor berukkolunk, a főhadnagy így szólt hozzám:

— Délután a genfi konvenczióról tartson iskolát és valahogy ejtsen

néhány kemény szót a gyávaságról is.

Kérdőleg emeltem rá a szememet...

— No igen, a gyávaságról. Végigcsinálni az okkupációt, még kitüntetést is kapni (Illésnek 2-od osztályu vitézségi érem diszította a mellét) s aztán — bizonyosan részeg fővel — elkövetni egy ostobaságot, a miért, ha kemény büntetés járt volna is, de föl nem akasztották volna, ezért eldobni magától az életet: no hát ennél már nem ismerek hitványabb gyávaságot... Én azt a fiut más embernek hittem...

Meg kell jegyezmem, hogy Illés káplár a fiatalabb rezervisták közül való volt, s nagy mértékben birta az egész tisztikar becsülését. Azt is jól tudta, hogy a mint kijövünk Boszniából, az elsők közt lesz, a kiket hazabocsátanak...

— No ezt is várhatja haza a szegény édesanyja — jegyezte meg szomoruan egyik baka.

— Te talán ismerted közelebről is? — kérdeztem.

— Földim volt — felelte.

Azután elbeszélte, hogy Illés igen

tehetőszülök gyermeke. Az anyjának meg éppen a szemefénye volt. Csak a tavaszon történt, hogy egy kicsit összekülönböztek, mert olyan lányt akart elvenni, a kit az anyja sehogy sem szivelt. De a Pista gyerek nem engedett; meg is lett volna már az esküvő, ha az okkupáció közbe nem jött. Most már várhat rá a mátkája is!... Pedig éppen ma kapott hazulról levelet...

— Igaz ez? — kérdeztem hirtelen...

— Ugy hiszem, hazulról kapta. Azt láttam, hogy az inspekziós levelet hozott neki.

Es valóban az inspekziós megerősítette a rezervista állítását, azt mondta, hogy éppen a kirukkolás előtt adta át káplár Illésnek a levelet...

Ez a körülmény gondolkozóba ejtett. Valami sejtelem azt sugta nekem, hogy az a levél világosságot fog deríteni a rejtélyes ügyre, mert az igazat megvallva, nem tudtam elhinni, hogy egy ember néhány napi áristomért — többet ugy sera kapott volna, ha csakugyan ő volt a tettes — eldobja magától az életet.

kabát közt, a természet embere és a középosztály között mindkét fél nagy kárára tátong.

SZÉKESFŐVÁROSI ÜGYEK.

× **A tanács a hazai iparpártolás ellen.** Tévesen közölték egy köznyomatos értesítése alapján a lapok azt, hogy a főváros tanácsa hozzájárult a hazai iparpártolás dolgában az iparügyi bizottmány javaslataihoz. A tanács a javaslatokat elvetette s az ügyosztály javaslatait terjeszti a közgyűlés elé. A két javaslat között a lényeges eltérés az, hogy a tanács ügyosztálya a külföldi versenyyel szemben szelidebb eljárást ajánl. A tanács által pártolt javaslat szerint a külföldi versenynek helye van:

c) midőn valamely ipari munkálat vállalatbaadása, vagy ipari czikk, illetve fogyasztási anyag szállításának biztosítása iránt megtartott versenytárgyalás eredményéből kétségtelenül kitűnik, hogy az ajánlat elfogadása a székesfőváros közpénztárának érzékeny megkárosodásával járna.

Az elvetett javaslat szerint pedig külföldi verseny csakis azon kivételes esetekben lett volna teljesítendő, a midőn a belföldre szorított versenytárgyalás meddő maradt, a szállítandó tárgyakról bemutatott minták meg nem felelők, vagy az árak olyanok, hogy a székesfőváros azoknak elfogadása által aránytalan kárt szenvedne. Ebben az esetekben újabb ajánlati tárgyalás volna tartandó és a körülményekhez képest külföldi iparcikkre vonatkozó ajánlat is elfogadható.

× **A községi választások.** Mint értesülünk, az igazoló választmány elnöke, *Mérő János*, a választmányt november 2-ikára hívta össze a községi választások határnapjának kitűzése végett. A törvény szerint a választás napja a meghatározás napját követő 12 napon belül tüzendő ki s az legálább nyolcz nappal előbb falragaszokon közzéteendő. Így tehát a választás nem lehet előbb, mint 12-ikén s nem lehet később, mint 14-ikén. Előreláthatólag november 12-ikére és 13-ára, hétfőre és keddre fogják kitűzni a választásokat.

Átmentem abba a viskóba, a hol az öngyilkos kiterítve feküdt. Még szivárgott feketére perzselt melléből a vér. Az arca olyan nyugodt volt, mintha csak aludnék.

Ah! gondoltam, — ez az ember sokkal erősebb lélekkel bírt, hogy sem ilyen kicsiség kétségbeesett volna. Csak megtalálnám azt a levelet!...

A szuronya és a patrontáskája ott hevert mellette a padlón, első dolgom volt a patrontáskát fölnyitni, a levél csakugyan benne volt.

Lázassággal futottam át és — meggyőződtem, hogy Illés káplár nem volt gyáva, de *boldogtalan!*...

Egy helyt így szól a levél:

... úgy bizony, *megesett!*... Látod, látod, édes fiam, csak igazat mondtok az édesanyád, mikor tiltott attól a gyönyörűséges mákvirágtól...

Szomorúan, de bizonyos elégtelenséggel rohantam a főhadnaghoz. Eppen egy női arc képet szorongatott a kezében, bizonyosan a meny-

× **Az eltemetett belvárosi templom.** A belvárosi főplébánia-templom az eskü-téri hid pesti feljárójának építése és a régi Városház-tér föltöltése következtében valószínűleg mélységbe jutott. Az új hid föltétele ugyanis mintegy nyolcz méterrel magasabb a templom szintjénél s így a templom két oldaláról el van temetve. A hidföldrő, valamint a Városház-tér, Váci-utca és az új Eskü-ut szabályozása serényen folyik, mert a munkálatokat még a téli rossz idő beállta előtt be kell fejezni. E végleges rendezés után még jobban ki fog tűnni a főplébánia-templom tarthatatlan állapota. A belvárosi polgárság és a papság illetékes helyen sürgeti a templom elhelyezésének vagy újjáépítésének megoldását, mert a hidépítés következtében a templom ma-holnap hozzáférhetetlenné válik.

TÁVIRATOK.

Pétóvár, okt. 21. A hivatalos lap közli a pénzügyminisztérium következő kommunikációját: Tekintettel a külföldi lapokban ismételt közölt ama téves hírre, hogy az orosz kormány külföldi kölesönt igyekszik kötni, a pénzügyminisztérium szükségesnek tartja újból kijelenteni, hogy a kormány semmiféle kölesönt nem akar kötni és pedig azért, mert a folyó bevételek és készletek teljesen fedezik egy rendes kiadásokat, mint azokat is, a melyeket a kelet-ázsiai események idéztek elő. Az orosz kölesönről a külföldi lapokba jutott hírek mind különböző üzemektől erednek, a kik folyton, de eredménytelenül kínálják szolgálataikat a pénzügyminisztériumnak.

Szóba, okt. 21. Tegnap este az összes miniszterek, a gyöngédkodése által akadályozott miniszterelnök kivételével, továbbá a szobranje elnöke, több képviselő és számos meghívott vendég Tirnovoba utaztak, hogy jelen legyenek a Ruscsuk—Gorna—Onjehovica—Tirnova közt épített 130 kilométer hosszúságú új vasúti vonalnak tegnap délután Ferdinánd fejedelem és Fülöp szász és góthai herceg jelenlétében való ünnepies megnyitására.

asszonyát, mert őt is épp az esküvő elől szőlította a parancs Boszniába.

Odanyujtva neki a levelet, figyelmeztettem az aláhuzott szóra.

— Nun! Wegen dieses einzige wort? — kérde közömbösen.

Láttam, hogy nem érti a szó jelentőségét, azért részletesen elmondtam neki, a mit előbb az Illés földijétől hallottam, valamint a levél tartalmát is töviről-hegyire...

— Zu tum! — Zu tum! — mormogott a főhadnagy alá s fel sétálva, miközben többször pillantott a kezében levő arcképre.

Aztán egyszerre odadobta az asztalra.

Felkötötte a kardját s intett, hogy menjünk.

Ütközben elkérte a levelet, hogy megmutassa a majornak is.

Mikor elváltunk, borongós hangon jegyezte meg, hogy már ne beszéljek az iskolában a *gyávagságról*.

Nem is esett szó róla.

De Illés káplárt másnap teljes *diszszel* kísértük utolsó útjára s emlékkövet is emeltünk az idegenben nyugvó magyar sirhantja fölé...

Háboru Kinában.

New-York, okt. 21.

Egy *tien-csini* 19-iki keleti távirat jelenti: *Paotingfui* jelentések szerint a szövetségesek azt találták, hogy a várost egy önálló francia oszlop e hó 15-én megszállta. A francziák azt állították, hogy osztaílyuk tényleg előcsapata a szövetségeseknek, de a németek és angolok igen ellédvetlenediek a gondosan előkészített expedíció sikerének előleges elvétele miatt. Kínai források azt állítják, hogy a *Paotingfuba* vivő ut mentén fekvő falvakban a németek és a francziák sok felesleges pusztítást vittek végbe. Hír szerint *Paotingfuban* erős német helyőrséget hagynak, mely valószínűleg meg fogja akadályozni a város tervbe vett elpusztítását. Egy *pekingi* 19-iki keleti távirat azt mondja, hogy az idegen követek még nem hajlandók hónap *Li-Hung-Csunggal* és *Csing herceggel* találkozni. Az összejövetelt valószínűleg elnapolják. *Waldersee* gróf ma úgy nyilatkozott, hogy a hadjáratot befejezettnek tartja és mielőbbi visszahívását várja.

Páris, okt. 21.

A Havas-ügynökség jelenti *Pekingből* e hó 18-áról: *Bailloud* csapata elfoglalta *Paotingfut*, mielőtt a *Pekingből* jövő nemzetközi sereg odaérkezett. Csapataink magatartása példászerű volt. A francia csapatok, melyek a nemzetközi menetelésében résztvettek, a lakosság részéről mindenütt különösen barátságos fogadtatásra találtak; a lakosság fosztogatásokról panaszkodott. Sok helyen kitűzték a francia zászlót. *Csocsout*, melyet *Li-Hung-Csung* 200 katonája tartotta megszállva, egy francia kapitány felszólítására kiürítették. *Giers* francia követ megérkezését *Pekingben* még e hét folyamára várják.

Pétóvár, okt. 21.

A hivatalos lap írja: A kormánynak annak idején közzétett kommunikációjában meg voltak jelölve azok az elvek, melyek a császári kormányt vezették, midőn az orosz követet és a követség egész személyzetét *Pekingből Tien-Csinbe* rendelte. Minthogy a császári kormány nem követ más czélt, mint a Kinához való rendezett viszony mielőbbi helyreállítását, ennélfogva akkor kijelentette, hogy mielőtt a törvényes kínai kormány megfelelő meghatalmazással ellátott képviselőket nevez ki a hatalmakkal folytatandó tárgyalásokhoz, Oroszország az összes többi kormányokkal való megállapodás után nem fog habozni a maga részéről e czélra meghatalmazottakat kinevezni és ezeket a tárgyalások folytatására kijelölendő helyre küldeni. A kínai császár ediktumával a *Pekingben* tartózkodó *Li-Hung-Csung* és *Csing* herceg nevezett ki a kínai kormány megbízottjává és felhatalmaztatott az idegen kormányok képviselőivel való megfelelő érintkezésre. Ennélfogva császári rendeletre utasított a kínai orosz követ, hogy most térjen vissza a fővárosba, hogy a hatalmak képviselőivel együtt mielőbb érintkezésbe lépessen a kínai meghatalmazottakkal. *Giers* államtanácsos *Tien-Csinből Pekingbe* való elutazását e hó 15-én táviratilag bejelentette.

Berlin, okt. 21.

A Wolf-ügynökség jelenti *New-Yorkból*: *Hoy* államtitkár a legutóbbi francia jegyzékre adott válaszában a mellett foglal állást, hogy a pekingi béketárgyalásokat a hatalmak együttes nyilatkozatával vezessék be, mely egyrészt a kínai birodalom területi birtokállapota fentartásának biztosí-

tását, másrészt a nyílt szabad kereskedelmi forgalom követelését tartalmazná az összes nemzetek részére.

Dél-afrikai háboru.

Durban, okt. 21.

Buller tábornok a *Havarden Castle* hajón elutazott *Angliába*.

Lourenco-Marquez, okt. 21.

Krüger elnök a *Gelderland* hajón elutazott.

Johannesburg, okt. 21.

Egy erős osztaíly innét *Boysen* és *Klippriverberg* irányában elindult, a hol erős ellenséges osztaílyok mutatkoztak.

HIREK.

— **Az udvarról.** *Bécsből* jelenti, hogy a király csütörtökön oda visszatér *Gödöllőről*. *Lipót* bajor herceg e hó 27-én érkezik oda és tovább utazik *Münchenbe*.

— **A sah a királyhoz.** A sah tudvalevőleg utjában hazája felé *Podvolociska* állomásnál hagyta el a galicziai határt. Innen még egyszer üdvözölte *Ferenc József* királyt. Üdvözölő táviratában újlag közönetét fejezi ki az iránta tanusított különös figyelemért és azt langoztatja, hogy a Bécsben és Budapesten eltöltött napokat soha sem fogja feledni. Nerimán kán követet, ki a határig kísérte uralkodóját, megbizta a sah, hogy adja át a királynak legszivesebb üdvözlését. A sah október 18-án érkezett *Taku-ba*, a honnan azonnal tovább utazott.

— **A terézvárosi bucsut** tegnap ülték meg nagy ünnepséggel. A bucsunak a hívős idő daczára nagy közönsége volt. Az ünnep egyházi része a plébánia-templomban folyt le. Reggel 6 órakor dr. *Kováts Kálmán* orgonás-misést mondott, utána dr. *Zelliger Vilmos* szentbeszédet tartott. Fél 9 órakor ifjúsági szentmise volt, 10 órakor volt a zenés nagymise, a melyen a szertartást *Stieber Vincze* apát végezte nagy papi segédlettel. A templomi zene- és megerősített énekkar *Kossovits József* karmester vezetése alatt *Beliczay F-dur* miséjét adta elő. Az ünnepséget a délutáni vécsernye fejezte be.

— **Ismerősök kerestetnek.** A bregenzi cs. kir. kerületi törvényszéknél egy *Lacher József* nevű ember van fogva, hatóság ellen való erőszak bűntette és többrendbeli kihágás miatt. Azt állítja, hogy *Amsterdamban* született, 1868. április 11-én, ugyanoda illetékes, nőtlen, foglalkozására cipész és *Lacher Mártán* törvénytelen gyermeke. *Rogerhagenben* testi sértés és nyilvános rendháborításért büntették. Mintegy négy esztendeig Magyarországon is tartózkodott és fényképe a rendőrségi nyilvántartásban megtekinthető. A ki ismerte vagy ismeri, sziveskedjék a főkapitányságnál (II. em. 32. sz.) megtekinteni és személyazonosságának megállapítását elősegíteni.

— **Lelekészavatus.** A dunamelléki egyházkerületben egy év óta választott rendes lelkészeket tegnap avatta fel ünnepiesen a *Kalvin-téri* ref. templomban *Szász Károly* püspök. Először *Tóth Sándor* feketehegyi lelkész tartott predikációt, melynek végén a felavatandókat lelkes szavakkal buzdította, hogy hitükhöz, meggyőződésükhöz mindenkor hívek maradjanak. A felavatási szertartást *Szász Károly* püspök végezte.

— **Az elkobzott Erzsébet-rend.** Önfeláldozásáért hős gyanánt ünnepele-
ték Hohegger Johannát, a bécsi Allge-
meines Krankenhaus ápolónóját, ki a
pestisben elhunyt Müller orvost a
maga élete veszélyeztetésével ápolta.
A király is elismerésül az Erzsébet-
éremet adományozta neki. Az éremet
azonban mindéig nem kapta meg,
mert megtudták, hogy lopásért körözik.
Hohegger Józsefné született Billek
Johanna a vas megyei Német-Lő
községbe való s onnét vándorolt ki
Münchenbe, a hol betegápolónőnek
szegődött el egy Hösle Mária nevű
asszonyhoz. Egy hét múlva elhagyta a
helyét s magával vitte szolgálatadó
gazdasszonyának hetvennégy márkára
becsült ékszereit. Hösle Mária följe-
lentette a hűtlen ápolónőt, a müncheni
rendőrség azonban nem tudott a nyomára
akadni. Hoheggerné Münchenből
megszökött, Bécsbe ment s ott az
Allgemeines Krankenhausban ápolónő
lett. Itt kapta azután ő felsége kitüntetését.
Tudvalevő, hogy az ápolónő maga is
pestisbe esett és sokáig beteg volt.
Mikor felgyógyult, első dolga volt,
hogy megszökjék, mert nesztét vette,
hogy körözik és Bécsben is keresik.
Első állomása Szarajevó volt, itt
aztán el is fogták. Innen Szombat-
helyre, mint illetőségi helyére vitték
és itt ítélte róla tegnap a bíróság. Az
ápolónő töredelmes vallomást tett és
a törvényszék két hónapi fogságra, poli-
tikai jogainak és rendjének az el-
vesztésére ítélte. Büntetésébe beszámít-
tatták két hónapi vizsgálati fogságát
és nyomban szabadon bocsátották. A
jogerős ítélet után már most nem fogja
az ápolónő rendjét megkapni, annál
kevésbé, mert a tárgyaláson az is
kiderült, hogy Hohegger Johannát
Münchenben egy másik lopásért öt heti
fogságra ítélték és a város területéről
örökre kitiltották.

— **Szerény anyagiak és a dip-
lomácia.** Még élénk emlékezetében
van a világnak az a végtelenül bájos
eset, a mely csak nemrégiben történt
a madridi török követtel. A fényes
porta, úgy látszik, nem volt megelégedve
követével és a helyett, hogy visszahívta
volna, egyszerűen nem folyósította a
fizetését többé. A követ ur várt, várt
türelmesen, elzalogosította értéktárgyait,
adósságokat csinált, közben sürgette a
fizetését, de a porta — hogy ugy
mondjuk — a fülét sem mozgatta.
Végre aztán kénytelen volt a kö-
vet a spanyol kormánynak hivatalo-
san bejelenteni, hogy zilált anyagi
viszonyai nem engedik meg a követi
állás további viselését. A madridi eset-
ből világraszóló botrány lett, de ez
nem sokat változtatott a fényes porta
szokásain. Most — ugy látszik —
brüsszeli követségük katonai attaséját,
Tewfik pasát sikerült ismét kichez-
tetniök. Azt jelentik ugyanis, hogy
Tewfik pasa tábornok a portához in-
tézett levelében arra kéri kormányát,
hogy mentse fel állásától, mert sze-
rény anyagi viszonyai nem engedik,
hogy a nagy kiadásokkal járó állást
tovább is betöltse.

— **Mesterséges életrekelés.** Rend-
kívül érdekes élesztési kísérletekről ír
egy párisi orvosi szaklap. Ismeretes,
hogy kloroformmal megmérgezett kutyákat
hoztak megint életre úgy, hogy
feltárták a szív burkait s addig
masszírozták a szívet, míg a vérke-
ringés újra megindult. Két párisi or-
vos, dr. Tuffier és dr. Hallion most
ugyanazt emberen is megpróbálták. A
kísérletet egy huszonéves fiatal
emberen hajtották végre, a ki egy mű-
tét után negyednapra hirtelen meg-
halt. Miután a mesterséges lélegzési
kísérletek mi eredményre se vezettek,
megnyitották a hallott mellkasát és

elkezdtek a szívet dörzsölni. Vagy
hatvan-hetven dörzsölés után a szív
elkezdett összehúzódni és pár perc
mulva a halott kinyitotta sze-
meit. Látszott rajta, hogy az or-
vost is megismerte, de ez az új
élet nem tartott sokáig, pár pillanat
mulva a szív újra abbahagyta a mű-
ködést. Ujabb dörzsölésre ismét meg-
indult a szív munkája, de az ered-
mény most is csak pár percig tar-
tott. A halottat nem lehetett új életre
támasztani, de — mint a bonczolás-
nál kitűnt — csak azért, mert a tüdő-
verő érben nagymennyiségű aludt vér
volt, holott, ha mindjárt a halál után
kezdtek volna az élesztési kísérletet,
tehát akkor, a mikor még a vér nem
aludhatott meg, az eljárás bizonynyal
sikerre vezetett volna.

— **A szigorú professzor.** A bécsi
egyetemen van valaki, a ki nem ra-
jong a doktorkisasszonyokért. Lehet,
hogy többen is vannak, de olyan nyil-
tan és erőlyesen senki sem lépett
még föl ellenük, mint Nothnagel tanár,
a híres orvos-professzor. Szombati
előadásáról egyszerűen kiutasított egy
hölgyet, a ki az orvosegyetem szabály-
szerűen beiratkozott növendéke. Kere-
ken kimondta, hogy nem kezdi el a
fölvételét addig, a míg a kisasszony
el nem távozik.

— **Az elivott fogat.** Spitzer
Izsák szénkereskedő megbízta Krizsala
József házimestert, hogy szívenél há-
zaljon. Krizsala a szívenél is adta,
azután azonban becsipett és a reá bi-
zott kocsi és lovat eladta, a pénzt
pedig az utolsó garasig elverte. A
fogatot Józsa István vette meg s
a mikor Krizsala a lópasszussal
nem mutatkozott, Józsa a kocsi-
ra festett cím nyomán fölkereste Spitz-
er szénkereskedőt, abban a hie-
delemben, hogy Krizsala a szénkeres-
kedő megbízásából adta el a fogatot.
Igy derült ki a turpisság. Tegnap reg-
gel mind a hárman a rendőrségnél ta-
lálkoztak. Józsa a fogat birtokában
maradt, a mi miatt Spitzer annyira
dühbe jött, hogy szidalmakkal ille-
te Józst. Az utczán azután Józsa ugy
Spitzert, valamint Krizsálát is föl-
pofozta. Erre ugy Spitzer valamint
Krizsala is Józsa ellen becsületsértés
címén panaszt emeltek.

— **Fölösztartott gyűlés.** A házfel-
ügyelők tegnap délután gyűlést tar-
tottak a váci-utcai városháza köz-
gyűlési termében, hogy a felmondási
idő megváltoztatásáról tanácskozzanak.
A gyűlés igen zajos volt s így az
egybehívók kénytelenek voltak, azt fel-
osztatni. A jelenlevők egy része ugyanis
azt akarta, hogy a házfelügyelők egy-
lete vezesse a mozgalmat s ezért nagy
zajt csapott, a mit a gyűlés nagy
többsége még nagyobb zajongással
viszonozott. A gyűlés lefolyása a követ-
kező volt: Németh Kálmán elnök meg-
nyitó beszédében sajnálatosnak mondja,
hogy a házfelügyelőkét ugyszólván cse-
lédeknek tekintik s csak 14 napi föl-
mondási idejük van. Oda kell töre-
kedni, hogy a fölmondás legalább
három havi legyen. Gerő M. Mór föl-
olvassa a tanácshoz intézendő memo-
randumot. Majd Rákóczi Károly be-
szélt, a kinek felszólalása zajos jelle-
teket idézett elő. Zajos fölkiáltások és
ellenmondások hangzottak fel. A jelen-
levők felugráltak helyeikről s perczekig
tartott, míg az elnök helyreállította a
csendet. Rákóczi ezután kifejtette zajos
ellenmondások között, hogy az akciózt
nem helyesli, mert a mozgalom meg-
indító erre nem hivatottak, (Perczekig
tartó nagy zaj) míg végre az elnök
megvonja tőle a szót. Rákóczi hívei
azonban kijelentették, hogy senkit sem
engednek szóhoz jutni s a zaj és

lárma oly óriási lett, hogy Gerő M.
Mór, mint egybehívó, a gyűlést föl-
osztatja. Zajos éljenzés és abczug volt
a felelet s a gyűlésen résztvevők za-
jongva szétoszlottak.

— **A kős.** Tegnap hajnalban Kázmán
József tisztiszolga, Tevflük Márton és
még két ember Papits István kőmi-
vesmesterrel összeveszttek, miközben
Papitsot valamelyikük oldalba szurta.
A tisztiszolgát meg Tevflüket a rend-
őrség elfogta, két társuk azonban el-
menekült. Papitsot a Rókus-kórházba,
a tisztiszolgát pedig a katonai szo-
bába szállították.

— **Tüz.** Tegnap hajnalban Ujpesten
Horváth Erzsébet fából épült koresma-
helyisége ismeretlen okból kigyulladt
és leégett. A kár 3000 korona.

— **Elfogott tolvaj.** Trba János
napszámos tegnap reggel az Uj-utca
sarkán épülő házból egy nagy köteg
vasdrótot akart ellopni, de tettenér-
ték és letartóztatták.

IRODALOM, MŰVÉSZET.

Opera.

Vasárnap a zene világirodalmá-
nak egyik legnagyobb szabású művét
adták: „A nürnbergi mesterdalnokok“
című vig operát, évek óta először.
Nem szoktunk a toll hatalmával
visszaadni, azért nem terjeszkedünk
ki ennek a páratlan darabnak leg-
utóbbi szereposztására és ennek
körülményeire, bármily hálás téma
is ez. Azoknak az emléket idézzük
fő szívesebben, a kik Wagnernek
ezt a szatirikus zenésdrámáját ná-
lunk kreálták: a női szereplőket, a kik
a színpadtól visszavonultak a boldog
családi életbe; ezek: Szigeti Imréné,
Human Erzsi (Éva) és Cerri Gyuláné,
Saxlehner Emma (Magdaléna); a fér-
fiak közül a nyugalomba vonult Pauli
Rikárd (Dávid) és Tallián (Pog-
ner), Szekeres (éjjeli őr) — s az
örök nyugalomra tért Gassi-Glatz
Ferencz (Stolzing), Láng Fülöp
(Beckmesser) és az óriási mű be-
tanítója és vezére, a csak mostaná-
ban elsíratott Erkel Sándor...
Mennyi szép név! és nem lehet ve-
lök egy sorban említeni még egy
nagy nevet: mert viselőjét külön
sorsra kárhoztatta, balsorsra üldözte
a brutális hatalom — Odry Lehelt
(a darab legszebb alakjának, Hans
Sachsnek méltó ábrázolóját), a ki
elsőrangú művész volt s a ki a
vidéken kénytelen kenyeret keresni
ősz fejjel...

Nagyon tisztességes, jó előadások
voltak azok a régiéek. De a tegnapi
sem volt rossz: megérdemelte a
szépen megtelt nézőteret. Egészen
új ember is volt a tegnapi együttes-
ben: az egyetlen Déri Jenő, Dávid
„suszterinas“ szerepében (ő így ne-
vezte magát abban a humoros mon-
dásban, mely a nyomtatott szöveg-
ben így hangzik: „Nincs tökéletes
vargainas!“) Déri nem lehetett töké-
letes, bár első szavainál is már
felülött a szövegnek rendkívül
(fájdalom nálunk ez rendkívül!)
tisztá kiejtése; igen jól játszik is,
hanganyaga pedig a III. felvonás
ötödében veszedelmesen versenyzett
a főbőst ábrázoló művésznél kissé
bágyadt tenorjával. De bántó az az
iskolázatlansága, hogy ugyszólván
minden szóttagot más-más színezetű
hangon énekel, mintha nem is egy
torokból hallanók. Jó mester szí-
goru fegyelmére van szüksége, hogy
általában kellemes és csengő hangja
művészi, egyenletessé váljék.

A többi, ismert szereplők jól meg-
állták helyüket — ebben a nehéz
műben már ez is dicséret: Magerné
Rotter Gizella (Pogner Éva), Valent

Vilma (Magdaléna), Ney (Hans
Sachs), Hegedűs (Beckmesser), Brou-
lik (Stolzing), Szendrői (Pogner)
stb., valamint Mader karnagy veze-
tése mellett a rendkívül nehéz fel-
adatot teljesítő ének- és hang-
szerkar.

Hanem volna egy figyelmeztető
szavunk a M. Kir. Opera igazgató-
ságához. A „Mesterdalnokok“ cse-
lekménye, katasztrófája azon fordul
meg, — erre már a második felvo-
nás szerenádja alatt ujjal mutat
Wagner, Sachs kritikáló megjegy-
zéseivel, — hogy a kontár Beck-
messer a zenei strófához, a zene
szerkezetéhez, hangsúlyához nem illő
szöveget énekel. Már ha ez a kér-
dés olyan fontos és élére állítása
olyan kaczagató, hogy érdemes volt
róla ilyen óriási művet írni s hozzá
még ilyen világraszóló sikerrel: ak-
kor magával ezzel a kérdéssel is
érdemes a nevezett igazgatóságunk
törődnie, annál is inkább, mert a
magyar fület estéről-estére sérti az
a tömérdek hibás — vagy a zene
ellen, vagy a magyarság ellen vétő
— hangsúlyozás, a milyenben teg-
nap is volt részünk bőven. Nem
akarjuk éppen a „Mesterdalnokok“
fordítóját gáncsolni, a ki egyébiránt
Goethe „Faust“-jának II. részét is
fordította s a ki előtt e sorok írója
nem habozott kijelenteni, hogy ezt
a zenésdrámát fordítani éppoly ne-
hez, mint a „Faust“-ot. De az egy-
szer áll, hogy nyelvünket az opera-
fordítók, még a „legjobbak“ is, ke-
rékbe törték; akárhány mondatuk
közneveltség és közbotránkozás tár-
gya s az egész vonalon revizióra,
sőt gyökeres átdolgozásra van szük-
ség. Sulyosan vétenénk a kritika
kötelessége ellen, ha — e szükség
élénk tudatában — hallgatnánk róla
éppen akkor, mikor a legutdatato-
sabb zeneköltőnek azt a művét adták,
melyben ő a szöveg és a zene nem
egyező voltát méltán pellengérré ál-
litja. (+)

A „Fővárosi Lapok“ meg- szűnése.

Sárgásbarna képes folyóirat érke-
zett hozzánk, a melynek utolsó lapján
az van jelezve, hogy a „Fővárosi Lapok“
a mai nappal megszűnt. Ez a heti
lapocská viseite utolsó időben a fé-
nyes multu, valóban irodalomtörténeti
szerepet játszott „Fővárosi Lapok“,
Európa egyetlen szépirodalmi napilap-
jának nevé. A mostohára fordult iro-
dalmi viszonyok a jóra való vállalat
főit már régen megkondították a
halálharangot. Mint a nemes verseny-
páipa, ugy szállott folyton lejjebb és
lejjebb, mind kisebb gazda kezébe,
mind alárendeltebb foglalkozásba, míg
végre végképpen meg is szűnt.

Szinte szerettük volna, hogy — ha
már a kiadó részvénytársulat nem bi-
zott az irodalmi viszonyok jobbra for-
dultában — egyszerűen beszüntették
volna, minthogy nem mindig épületes
spekulációk tárgyává kellett sülyednie.

A „Fővárosi Lapok“ 1864-ben szü-
letett meg az akkor oly híres „Hölgy-
futár“-ból. Szerkesztője és későbbi
tulajdonosa Tóth Kálmán, kiadója
Emich Gusztáv volt. Tóth Kálmán,
— ki a „Bolond Miskát“ is szer-
kesztette — mint sok jelesünket, ab-
szorbeálta a politika; 1867-ben adta
át a lap szerkesztését Vadnai Károly-
nak, kinek kezében maradt 1893-ig;
időközben az elhunyt Tóth Kálmán
fia, Tóth Béla eladta a lapot az
„Athenaeum“-nak, 1893-can Szana

Tamás vette át szerkesztését, utána aztán kezdetét vette a kitűnő folyóirat rohamos hanyatlása. Szerkesztőről szerkesztőre, kiadóról kiadóra szállt; a Bánffy-kormány egy kiadótól megvette, de az másnap tüstént új „Fővárosi Lapok“-at adott ki, a miből csunya per kerekedett, a melynek kimenetelét nem tudjuk. Végre Károlyi György kiadásába ment át és mint képes hetilap érte végét.

A „Fővárosi Lapok“, míg hanyatlása el nem kezdődött, magas színvonalon vezetett, szigorú esztétikai elvek szem előtt tartásával szerkesztett, a szó nemes értelmében vett családi lap volt. Szépirodalmi napilapot tudott a magyar olvasó közönség fenntartani és csak akkor lazultak meg a lap közönségének sorai, a mikor a dekadens, a szecessziós áramlat nagy zajjal és garra nyomult az irodalmi élet első soraiba.

Legkitartóbb szerkesztője, Vadnay Károly, szokta mondani, hogy az új írói nemzedék, Vértési Arnoldon kezdve Szabolcska Mihályig, az ő szerkesztőségének égése alatt lépett fel és fejlődött tovább. Minden másodnap verset közölt, minden számban egy eredeti és egy fordított novella folyt; a genrefélék, a csevegések stb. a tárczarovatba tartoztak. Az idők úgy fordultak, hogy ma már bajos lett volna minden napra olyan novellát és egyéb szépirodalmi tartalmat nyújtani, a mely a családi lap szorosán vett fogalmával megegyeznék és emellett kiállania a szigorú kritikai igényeket is. E tekintetben is nagyon tanulságos a „Fővárosi Lapok“ története, annak virágzásával, hanyatlásával és végre megszűntetésének körülményeivel együtt.

Sok régi író szomorodik el a „Fővárosi Lapok“ megszűnéséről értesülve. Hy érzések töltetik el az embert, ha kegyetlen kezek bölcsőjét szétrombolják és tüzre vetik. Számátalan jóra való író és költő kedves emléke az

első dal, az első nyomtatott zsenge; és a kinek zsengéi a „Fővárosi Lapok“-ban láttak napvilágot, annak lelkét boldogság és büszkeség töltötte el. Az olvasó közönség is kedves emlékektől bucsuzik el a megszűnés hírének hallatára. Oly érzéseit érintjük itt írónak, költőnek és közönségnek, a melyek a mai irodalmi élet sokkal ridegebb és léhább légkörében csak nagyon ritkán támadhatnak.

A mi tévedés, a mi kedvetlenség tapad a „Fővárosi Lapok“ egy-egy számához, azt most figyelmen kívül hagyjuk. Reméljük, hogy a mi szép, a mi követésre méltó volt történetében, annak hatása nem enyészik el és sok nemes irodalmi törekvésben érjük meg feltámadását. Gr.

* **Népszínház.** Blaha Lujza aszszonyt a *Sárga csikó* mai diszeldadásán, abból az alkalomból, hogy a művész nő most 25 éve lépett föl a Népszínháznak színpadán, különféle ovációkban részesítik. Pályatársain és más budapesti színházak tagjain kívül a *Főváros*, a *Népszínházi Bizottság* és a *Népszínház igazgatósága* koszorúkkal fejezik ki a művész nő iránt való tiszteletüket. Ezeknek átnyújtása az előadás kezdete előtt félhét órakor történik a színpadon, lebecsült függöny mögött.

* **Petőfi-est az Urániában.** Ma, hétfőn este fél 8 órakor tartja Tordai Grail Erzsébet az Urániában Petőfi-estjét. Az előadásra jegyeket előre válthatni a rendes helyáron az Uránia pénztárában.

* **Brassói százok a magyar színészet ellen.** A brassói százok ujabbán a következő fogáshoz folyamodtak, hogy az ott szépen föllendült magyar színészet továbbfejlődésének gátát vessenek. Meghallatták, hogy december elsejével a Micsei színtársulata érkezik Brassóba, erre most a városi vígadó tulajdonosai elhatározták, hogy az épület színpadit, az

egyetlent Brassóban, november közepén lebontatják. Hogy pedig a német színészet kárt ne szenvedjen, a Bauer Leó nagyszabedényi társulatát már most Brassóba hívták, számára bérletet gyűjtöttek s a színházat is bizonyára ingyen engedik át neki. Így aztán a magyar színészet vagy teljesen kiszorul most Brassóból, vagy csak rendkívüli áldozatok árán működhetik, mivel a színpad helyreállítása több száz forintba kerül.

SPORT.

Bécsi lóversenyek.

IV. nap.

(Vasárnap, okt. 21.)

Az őszi meeting főversenye a 80.000 koronás Ausztria-díj, mely a vára-közösöknek megfelelően a német *Namouna* zsákmánya lett. A verseny-tér közönségének sovinizmusára vall, hogy a német ló, mely a könyvesek első favoritja volt, a totalizátoroknál nyolczszoros pénzt fizetett. Óriási kvótát 50 : 732-t juttatott a másodiknak beérkezett Marathón azon híveinek, kik a Szt-László-díjban való rossz futása daczára megtették. Harmadiknak egy szürke kanca, Kamorvsan érkezett be, mely kimondhatatlan neve daczára is egyike évjárata legjobb lovainak. A másik két német ló közül Zulejka negyedik lett, Acteur ellenben az orosz lóval együtt helyezetlenül futott.

A mai versenyek részletes eredményéről tudósítónk a következőkben számol be:

I. **Handicap.** Távoltság 2000 méter. Első Szemere M. *Cabbage Rose*-ja (lov. Clemenson). Második Alice. Harmadik Gagerl. Tot.: 10 : 24. Helyre: 50 : 83 és 120.

II. **Kétfélek eladóversenye.** Távoltság 900 méter. Első Egyedi L. *Peregrinus*-a (lov. Slack). Második Hamamelis. Harmadik Dunagyöngye. Tot.: 10 : 116. Helyre: 50 : 108, 71 és 85.

III. **Allandij.** Távoltság 3200 méter. Első mr. Redgrey *Almariva*-ja (lov. Morgan). Második Feéria. Harmadik Áldomás. Tot.: 10 : 18. Helyre 50 : 59, 214.

IV. **Ausztria-díj.** Távoltság 1300 méter. Első Neumann B. *Namouna*-ja (lov. Ibbet). Második Morthon. Harmadik Hamarosan. Negyedik Zulejka. Tot.: 10 : 86. Helyre: 50 : 189, 732, 302.

V. **Eladóverseny.** Távoltság 1000 méter. Első *Feodora* (lov. Wilton). Második Rózi. Harmadik Berceuse. Tot.: 10 : 67.

VI. **Eladók akadályversenye.** Távoltság 4000 méter. Első ifj. Dávid E. *Jour fixe* (lov. Morton). Második Vértés. Harmadik De lujo. Tot.: 10 : 14.

VII. **Kétfélek handicapja.** Távoltság 1100 méter. Első Szászbereki ménés *Philosoph*-ja (lov. Bulford). Második Florenz. Harmadik Marietta. Tot.: 10 : 17. Helyre: 50 : 84 és 99.

∞ **Football mérkőzések.** A football-játék élénk kultiválását bizonyítja, hogy a hűvös idő daczára egyszerre több mérkőzést is tartanak már Budapesten. A Bécsben megtartott küzdelem is érdekel bennünket, mert ott a Budapesti Torna-Klub mérkőzött a Fürst Vienna Football-Clubbal 2—0 eredménnyel a bécsi csapat javára.

Budapesten a millennárius pályán a Wiener Football-Club 1898. a Müegyetemi Football-Clubbal állott szemben. Az esős idő daczára szép számu hozzáértő közönség nézte végig a küzdelmet, melyben végül a bécsi csapat 3 goállal győzött 0 ellenében.

Az ó-budai pályán a Magyar Uszó-Egyesület legénysége könnyű győzelmet aratott az O-budai Torna-Egylet csapatán. Az eredmény 6 : 2 a M. U. E. javára.

KÖZGAZDASÁG.

— **Bécsi bankok akciója.** Nemrégiben egy bécsi bankár a következőkben foglalta össze a tőzsdhelyzetről adott véleményét. A bécsi tőzsde szegény, de egészséges. Ez a kijelen-

REGÉNYCSARNOK.

A gombostűk.

— Francia elbeszélés. —

(Folytatás.) (11)

— Ismerem az ön viszonyát *** grófnővel — válaszolt a herceg szokott méltóságával.

— Ez esetben nagy szivességet tanusitana, ha közölné velem, mert én biz' Isten, nem ismerem.

— Már két hete keresem önt! — folytató a herceg. — Sokáig el tudta magát előlem rejteni s most is csak a grófnő együgyűsége vezetett nyomába.

— Már kértem önt, ne beszéljen rejtélyekben. Kérésemet ismétlem.

— Ön lengyel, ugy-e bár? — kiáltott a herceg átható tekintettel.

— Van szerencsém az lehetni. És ön? E pillanatban lehullott a hályog szememről. Eszembe jutottak Fleurette szavai *** grófnőről, porosz-orosz szerelmi szövetsége, s az orosz féltékenysége. Minden világos lett előttem; nem bírtam a mosolygást visszatartani.

— Engedje kimondanom, — szólék, — hogy ön csalódik. Ön egy sajnálatos áldozat, melyen most már, azt hiszem, keresztüllátok. Szerencsétlen nem-

zetiségem oka mindennek. Ön bennem egy rivalt, és — bocsánat! — egyideig szerencsés rivalt vél látni. De én komolyan becsületszavamat adom, hogy *** grófnővel még egy árva szót sem váltottam. Megelégszik ezzel?

Ellenfelem méltóságát teljes vonásai, a mint lehetett, még méltóságosabb kifejezést öltöttek.

— Bocsáson meg uram, — vevé föl a szót némi szünet után, — én a legkinzőbb helyzetben és a legnagyobb zavarban vagyok. Az ön állításában, melyet szavával erősített, igen természetes, egy percig sem kétkezem: egy pillanatig sem, biztosíthatom, azonban... — itt habozott.

— Azonban? — ismétlém nyugtalanul.

— Az én viseletem is megmagyarázható. Soha sem bátorkodtam volna önnel szemközt oly hangon szólni, mint a minót használtam, ha nem maga a grófnő vallotta volna be zokogás között a vélt borzasztó valót.

— A grófnő tehát, — kérdém lehető komolysággal, — zokogás közt vallotta be a szerelmi viszonyt, mely köztem és közte állana fenn? — Ugy van, zokogva!

— A grófnő tréfálni kegyeskedett, biztosíthatom önt, vagy jobban mondva kis leczkét akart az ön féltékenységének és kíváncsiságomnak tartani. Az egész tényállás a következő: én azt hittem, hogy

madame Susanne, az ön barátnőjének barátnője, egy bizonyos mellti birtokában van, mely fölül én fölvilágosítást kívántam szerezni; ezért minden áron meg akartam tudni madame Susanne címét és — már a mily kímélettel lehetett. — követtem kocsiját. Madame Susanne azonban, a helyett, hogy az ékszerésztől hazahajtatott volna, barátnőjét, az önt magával vitte és vele együtt a mostani hőségben tizenegy óráig sétálgatott a boulognei erdőn, a maison d'Or, Café Anglais és de la Gaieté-n keresztül, míg végre ma reggel a rue du Helder-ben megtudom, hogy a mellti nem is az övé s hogy a gombostűk előtte is épp oly rejtély, mint előttem. Mindebben nem találtam elég párbajokat és ezért kértem öntől fölvilágosítást.

A herceg kezét nyújtá, mit én hatalmasan megráztam.

— Bocsásson meg!

— Kérem, — szakítám félbe, — látta ön azon bizonyos mellti, — kérdém, hogy a nyomasztó beszélgetésnek más fordulatot adjak — a gombostű-mellti a rue de la Paix-ben?

A T...i hercegné melltijét? Természetesen!

A herceg egy ismeretes nevet nevezett meg a szláv arisztokráciából, melyet Franciaország nemrég elhalt egyik államhivatalnokának neje is visel.

— Hogyan, — kiálték föl kelle-

mesen meglepetve, — a mellti T...i hercegné tulajdona?

— T...i hercegnéé. Tudja, annyi van ilyen, mint homok a tengerben.

— Bocsássa meg egymásra halmozott kérdéseimet! Tudja ön, mily jelentőséggel bírnak azon gombostűk? Vagy azon esetben, ha nem tudja, meg tudja mondani, hol lakik a hercegné és hogy lehet azon szerencsét elérni: házába juthatni?

— A gombostűk története ismeretlen előttem. A hercegné azonban az Avenue Marbeuf-ben lakik, én eléggé jól ismerem és szerencsémnek fogom tartani, ha önt nála bevezethetem.

— Szives ajánlatát őszinte köszönettel fogadom — viszonzám. — Sok álmatlan éjtől ment meg.

— Holnap délután szabad lesz ön?

— Minden időben!

— Reggelire is?

— Arra is. Egy vendéget is hozok velem, ki már tegnap bejelentette magát.

— És ön két tanumat; egy kis déjeuner de garçons.

— A Provencaux testvéreknél?

— A mint önnek tetszik. Tizenkét óra tájban?

— Tizenkét óra tájban a Provencaux-knál.

A herceg távozott, miután ígéretét egy ismételt kézzorítással megújította.

(Folyt. köv.)

tés föltétlenül paradox, mert gazdasági szempontból már maga a szegénység is egészségtelen állapotot jelent. Hogy nem egészen egészséges a bécsi tőzsde, már az is bizonyítja, hogy a nagy bécsi bankok megbízottai összeültek, hogy a tőzsde sorsán javítsanak. Már pedig a hoi javításról, mentőakcióról van szó, ott még a legjobb akaratral sem lehet a gazdasági egészséget konstatálni. Hiába, az tény, hogy a tőzsdék, helyesebben a tőzsdéket uraló tényezők nem egészségesek. Bizonyos, hogy sok érdekes dolgot tárgyalhattak a konferencián. A nagy bankok megbízottai érdekes adatokkal szolgálhattak a mai viszonyok eredete felől. Éppen ezért igen sajnálatos, hogy a konferencia tanácskozásainak éppen erről a legérdekesebb, de egyúttal legfontosabb részéről semmi sem került a nyilvánosságra. Sőt mi több, a konferencia tagjai ezt illetőleg titoktartást is vállaltak. Nem lehet megérteni, hogy mi lehetett ezen a konferencián olyan tárgy, a mely ezt az indokolatlan, sőt veszedelmes — mert találgatásokra okot adó — titoktartást szükségessé tette. A konferencia főtárgya az volt, hogy megakadályozzák az árfolyamoknak csekély mennyiségű értékkel való lejátszását. Ugy látszik, a bécsi urak megelégedtek arról, hogy éppen ők azok, a kik a magyar járadékpapírosokkal a téren a legveszedelmesebb játékot űzik és csekély mennyiségű, de rendszeres kínálatukkal a lanya irányzat főispópolóivá lesznek. Ugy látszik — és valószínűleg ebben lesz keresendő a konferencia bizalmas jellege — maguk a bécsiek is belátták, hogy ez a Magyarország gazdaságának megromlására alkalmazott fegyver visszafelé sült el.

— Szövetkezeti gyűlés Miskolcon. Borsodvarmegye székházában legutóbb igen látogatott szövetkezeti értekezlet volt, melyre a *Hangya* kötetébe tartozó Abauj, Borsod, Gömör, Heves és Zemplén vármegyei fogyasztási szövetkezetek igazgatói közül 70—80-an vettek részt. A központot *Ivánka* Oszkár alelnök, *Bernáth* István és *Balogh* Elemér igazgatók képviselték. *Ivánka* Oszkár megnyitó beszédében fejtegette a kisemberek tömörülésének szükségét és azt, hogy míg a szocializmus erőszakos eszközökkel akarja a vélt vagy valódi bajokat orvosolni, az alatt a szövetkezők a jogot, törvényt és mások igaz érdekeit nem sértve, igyekeznek a helyzetet javítani. A szövetkezetek nálunk kicsi kezdetből aránylag gyorsan fejlődtek és nem remélt számban találtak buzgó apostolokat. Foglalkozik a fogyasztási szövetkezetek ellen emelt vádakkal s azokat cáfolva, kijelenti, hogy nem a becsületes kereskedés megsemmisítéséről, hanem a visszaélések korlátozásáról van szó. *Balogh* Elemér fejtegeti a siker föltételeit, ajánlva az összetartást, a vidéki központok szervezését. Fölszólaltak a tomai, a szendrői, a gönczi szövetkezetek vezetői, *Ragályi* Géza a tömörülés szükségét fejtegette, *Szabó* Sándor jogtanár pedig a központ iránti odaadásra buzdította a megjelenteket.

— Temesmegye mezőgazdasági bizottsága, mint temesvári tudósítónk jelenti, *Molnár* Viktor főispán elnöklésével tartott ülésében két fontos határozatot hozott *Nagy* György királyi tanácsos, a megye gazdasági tanácsosának kezdesére. Az első határozattal helybenhagyták a takarmánytermelés előmozdítását célzó díjazások és külön szerződések tervezetét, melyek útján az egyoldalú magtermelésnek remélik elejét vehetni s másrészt az állattenyésztés is sok jót várhat ettől a mozgalomtól. A másik határozat a temesmegyei tejtermelő szövetkezetek temesvári vajgyárában naponként felgyülemlő irteje értékesítésére vonatkozik, melyet, mivel nincsen szakszerű értékesítésre alkalom, egyszerűen a Bégába eresztnek. Arról van tehát szó, hogy nagyszabású marhahizláló telepet létesítenek részvények alapján és ez uton a szövetkezeteknek évenként legalább 16—18.000 koronát megmentenek. A bizottság a maga részéről 20 részvényt fog jegyezni. A kukoricahéj-fonást tavaly honosította meg a bizottság nagy sikerrel. Szép kosarakat és díszdíszárakat állított ki Szegeden és most ismét három kurzust létesít a bizottság 200 kiscigazda számára.

SZÍNHÁZAK.

(Hétfő, október 22-én.)

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Tékozló apa.

Színmű 5 felv. Ifj. Dumas után fordította Fái J. Béla.
Kezdeté 7 órakor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Nincs előadás.

VÁRSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

NÉPSZÍNHÁZ.

A sárga csikó.

Népszínmű 3 felv. Irta Csepreghy F.
Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Coralie és Társa.

Böhözát 3 felv. Irta Valabrégue és Hennequin. Fordította Heltai Jenő.
Kezdeté fél 8 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A Gyurkovics lányok.

Életrajz 4 felv. Irta Herczeg Ferencz.
Kezdeté fél 8 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Petőfi-est

tartja Tordai Grail Erzsé.
Kezdeté fél 8 órakor.

Immár 3-ik kiadásban jelent meg a BACSÓ-féle

ÖRÖK NAPTÁR

a legszebb, legérdekesebb és legpraktikusabb naptár mindenki számára.

Szerkesztette:

BACSÓ FERENCZ.

Tartalmazza a XVIII., XIX. és XX. század minden évének naptárát, összesen

61 teljes, közönséges naptárt, melyek 1701-től a 2000-ik évig váltakozva érvényesek. A ki tehát egyszer megveszi, az egész életében

minden esztendőre

ellátja magát naptárral, mi által sok pénzt takarít meg, — s egyúttal a lefolyt évek naptárát is mindig kezében bírja, a mi igen érdekes dolog. Külső kiállítás pedig oly díszes, hogy a legelőkelőbb szalónok asztalán helyet foglalhat, s ezért alkalmi ajándéknak is különösen ajánlható. — Bolti ára 2 korona, de a **MAGYARSÁG** kiadóhivatalában (Budapest, IV., Vármegye-utca H. sz.) **1 korona 20 fillér** kedvezményes áron kapható. Ha ajánlott és bérmentes megküldés kívánatik, úgy még 35 fillér portó is mellékelendő.

Tisztelt reakció és Közvélemény!

Ez kell a magyarnak:

I. Bolond Istók.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„BOLOND ISTÓK“

humorisztikus képes hetilapra.

A „Bolond Istók“, a legnagyobb és legdíszesebb magyar éleclap, új évtől huszonharmadik évfolyamban jelenik meg.

Előfizetési feltételek:

október—december végéig 2 frt.

Előfizetések, legzélszerűbben posta-utalvánnyal, a kiadóhivatalnak küldendők: Budapest, Egyetem-utca 4.

Felkérjük mindazon t. előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejárt, azt megújítani sziveskedjenek, hogy a szétküldésben akadály ne legyen.

A Bolond Istók kiadóhivatala.

Herczeg és Horvát

Budapest, Kerepési-ut 52. szám. Adria-szállóval szemben.

A főváros és vidéki közönség egyaránt érzi a rossz pénzviszonyokat! ———— jelszó: Takarékoskodni kell!

Erre nálunk van alkalom, mert még eddig nem létezett árért adunk el

Szerpentináljat szövetből
Lászterből
Elegáns nőruha
Moir selyemalij
Selyembluz minden színben

3.50 frt Szőrmé gallér
4.35 frt Selyem utcai ruha
10—15 frt Pongis selyemruha
9—17 frt Elegáns őszi kabátok
5 frt Legelegánsabb gallérok

10 frt és följebb Angol ruhakelmék
25 frt Pajlan, legjobb fajta
15—20 frt Selyempajlan minden színben
5—10 frt Függyönyök két ablakra
4—20 frt Ágyterítő 3 darab

65 kr.-tól 2.20 frt
4 frt
8.50 frt
2.40 frt
5 frt és följebb

Gyászruhák négy óra alatt elkészítetnek.

„Hattyu“

gőzmosó- és tisztító-intézet
patyolat-fehérré mos, minden szövetet tisztít és fest, káros anyag nélkül. Budapest, VII. Gizella-ut 26.

25854/1900. szám.

Pályázati hirdetmény

pályafentartási fák szállítása iránt.

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége a vonalai szükségletének fedezésére az 1901. és esetleg a következő 1902. és 1903. években szükséges pályafentartási fák szállításának biztosítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az 1901. évi megközelítő szükséglet, mely a tényleges megrendelés alkalmával még felemlhető, esetleg lejjebbithető, a következő:

Jegenyefenyő-deszka 125 m³. Luczfenyő-deszka 95 m³. Tölgyfa-deszka 05 m³. Vörösfenyő-deszka 1.0 m³. Szélmetsetlen jegenya-deszka 108 m³. Vágott luczfenyőfa 95 m³. Faragott puhafa 12 m. hossz 1700 m³. Faragott puhafa 12 m. felül 194 m³. Faragott tölgyfa 7 m. hossz 816 m³. Faragott tölgyfa 12 m. hossz 255 m³. Faragott tölgyfa 12 m. felül szükség szerint. Vágott lécz keményfából szükség szerint. Vágott lécz puha fából 73.400 fnt. Jegenye-fenyőfa-palló 344 m³. Luczfenyőfa-palló 62 m³. Szélmetsetlen jegenye-fenyőfa-palló 135 m³. Tölgyfa-palló 60 m³. Vörösfenyőfa-palló 2 m³. Tölgyszálfa 8 szög 277 m³. Tölgyszálfa gömbölyű 40 m³. Puhafaszálfa 162 m³. Fedő zsindely 420 milliméter hosszú 472.000 db.

A fenti anyagok méretei a részletes méretjegyzékben vannak felsorolva, mely méretjegyzék, az alulírt üzletvezetőségnél, az ajánlati minta és pályázati feltételek pedig az összes kereskedelmi és iparkamaráknál is ingyen kaphatók.

Az ajánlatok a külön e célra szerkesztett ajánlati mintán teendőek.

A szállításnál a következő feltételek irányadók:

A szállítás a magyar királyi államvasutaknál érvényben levő s anyagok szállítására vonatkozó 122.291/96. számú általános, valamint az épület és vágott fák szállítására vonatkozó 136.719/92. számú különleges feltételek értelmében eszközözendő, mely feltételek a pályázati határidőig alulírt üzletvezetőség anyag- és leltár beszerzési osztályánál, valamint a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál és minden hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlat egész szükségletre, vagy annak bármely részmenyiségére is szólhat.

Az ivenkint 1 koronás magyar okmánybellel ellátott ajánlatot ezen alábbi külczimmal:

„Ajánlat épületfák szállítására 25.854/1900. számhoz“ 1900. évi november 3-án déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének általános osztálya főnökéhez benyújtandó vagy posta útján beküldendő.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 5%-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban 1900 évi november hó 2-án déli 12 óráig a kolozsvári üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál letendő, esetleg posta útján beküldendő.

A bánatpénz, hivatkozással jelen hirdetményre, említett gyűjtőpénztárhoz külön borítékban küldendő be.

Kolozsvár, 1900. október hó 5-én.
Az üzletvezetőség.
(Utányomás nem díjazatik)

Magyar királyi államvasutak téli menetrendje.

Érvényes 1900. okt. 1-től. (Helyi forgalom.) Érvényes 1900. okt. 1-től.

Budapest keleti p. u.—Hatvan.

Állomások	Gyv.	Gyv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Vv.
	402 I-II.	304 I-II.	320 I-III.	1508 I-III.	408 I-III.	306 I-III.	310 I-III.	404 I-II.	312 I-III.	302 I-III.	308 I-III.	318 II-III.	324 II-III.	1506 I-III.	406 I-III.	322 I-III.
Budapest keleti p. u. ind.	710	780	785	750	850	988	1285	285	245	345	520	625	650	800	855	1110
Pécel... ind.			815	831	930	1019	121		328		604	709	845	940	1200	
Gödöllő... ind.			888	854	954	1045	147		358	427	630	735	871	966	1225	
Aszód... ind.	775	818		855	955	1046	149	318	354	428	631	736	872	967	1230	
Hatvan... ind.	781	829		819	1017	1112	216	338	422	448	659	764	900	985	1085	101
Hatvan... érk.	880	845		944	1038	1138	245	355	450	508	725	830	966	1061	128	

* Budapest keleti p. u.—Gödöllő között az utasok leszállása ki van zárva.

Hatvan—Budapest keleti p. u.

Állomások	Vv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Gyv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Szv.	Szv.	Gyv.	Gyv.
	321 I-III.	323 II-III.	405 I-III.	309 I-III.	1505 I-III.	319 I-III.	307 I-III.	311 I-III.	301 I-II.	403 I-III.	315 I-III.	313 I-III.	305 I-III.	407 I-III.	303 I-III.	303 I-II.
Hatvan... ind.	227	306	425	525	600	692	809	1020	1187	1205		382	454	638	652	803
Aszód... ind.	306	306	452	553	629	717	838	1050		1228		359	521	658	719	882
Gödöllő... ind.	343	343	512	625	704	746	902	1121	1211	1244		490	562	725	745	887
Pécel... ind.	350	350	524	627	706	748	903	1122			200	432	554	726	747	
Budapest keleti p. u. ind.	424	515	549	650	781	810	926	1145			228	455	651	749	810	
Budapest keleti p. u. érk.	520	609	655	730	815	845	1005	1225	1250	180	395	535	700	820	850	920

° Bezárólag október hó 31-ig közlekedik.

Budapest keleti p. u.—Bicske.

Állomások	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Gyv.	Szv.	Szv.	T. sz. sz.	Szv.	Szv.
	10 I-III.	6 I-II.	22 I-III.	1302 I-III.	4 I-II.	16 I-III.	12 I-III.	48 I-III.	*1304 I-III.	*8 I-III.
Budapest keleti p. u. indul	650	850	1235	145	220	280	430	900	955	1045
Budapest-Ferencváros indul	707		1236			241	441	994	1008	1059
Budapest-Kelenföld indul	716	906	1245	201	236	251	451	945	1018	1110
Bicske... indul	721	907	1246	202	237	252	453	950	1021	1118
Bicske... érk.	827	945	1290	240	315	356	557	1100	1131	1218

* A 8. és 1304. sz. személyvonatoknál a szomszédos forgalmu menetjegyek használata ki van zárva.

Bicske—Budapest keleti p. u.

Állomások	T. sz. sz.	Szv.	Szv.	Szv.	Gyv.	Gyv.	Szv.	Szv.	Gyv.	Szv.
	47 I-III.	*7 I-III.	1303 I-III.	11 I-III.	3 I-II.	1301 I-II.	21 I-III.	27 I-III.	5 I-II.	9 I-III.
Bicske... indul	435	505	548	746	1250	111	317	481	619	742
Budapest-Kelenföld... érk.	544	612	651	849	128	143	418	536	658	846
Budapest-Ferencváros... indul	547	616	659	859	129	149	428	540	659	848
Budapest keleti p. u. érk.	615	640	725	920	145	205	450	605	715	915

* A 7. sz. személyvonatnál a szomszédos forgalmu menetjegyek használata ki van zárva.

Budapest nyugati p. u.—Párkány-Nána.

Állomások	Szv.	Szv.	Gyv.	Gyv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Tv.	Szv.	Szv.	
	166 I-III.	168 I-III.	1402 I-II.	106 I-II.	170 I-III.	116 I-III.	172 I-III.	136 I-III.	174 I-III.	104 I-III.	144 I-III.	178 I-III.	178 I-III.	138 I-III.	180 I-III.	140 I-III.	182 I-III.	218 I-III.
Budapest ny. p. u. ind.	555	655	730	800	915	925	1215	1225	115	145	220	225	430	450	600	620	740	905
Palota-Ujpest... ind.	610	710			930	939	1200	1241	130	235	240	445	450	615	632	755	920	951
Vác... ind.			803		1018	1018	124	124	218	318	318	318	438	438	553	553	708	1008
Nagy-Maros... ind.			821		1050	1050	157	157	235	355	355	355	465	465	615	615	741	1042
Párkány-Nána... ind.			848	909	1130	1130			268	445	445	445	565	565	730	730	880	1128

* Ezen vonatnál a szomszédos forgalmu menetjegyek használata ki van zárva.

Párkány-Nána—Budapest nyugati p. u.

Állomások	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Tv.	Szv.	Szv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Szv.	Gyv.	Gyv.	
	163 I-III.	151 I-III.	165 I-III.	117 I-III.	167 I-III.	217 I-III.	127 I-III.	169 I-III.	143 I-III.	171 I-III.	103 I-II.	173 I-III.	175 I-III.	135 I-III.	177 I-III.	115 I-III.	179 I-III.	181 I-III.
Párkány-Nána... ind.				448		529	600		840		1287				853			740
Nagy-Maros... ind.				530		615	650		931						442			713
Vác... ind.		520		1600		651	794		1004		118				305			750
Palota-Ujpest... ind.	525	604	625	1637	720	1732	802	955	1032	1240		145	250	347	530	1552	685	810
Budapest ny. p. u. érk.	540	620	640	650	735	745	815	1010	1105	1255	150	153	305	400	545	695	650	845

* Ezen vonatnál a szomszédos forgalmu menetjegyek használata ki van zárva.

Kiadóhivatal:

IV., Vármegye-utca 11-13.

KIS HIRDETÉSEK

Kiadóhivatal:

IV., Vármegye-utca 11-13.

A kis hirdetések előre fizetendők. E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 2 fill., vastagabb betűvel 4 fillérbe kerül. A kis hirdetésekbe a címet és lakást is bele lehet tenni minden külön díjazás nélkül. Felvilágosítást ad a kiadóhivatal. Levélbeli 'udakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg bekezdetik. Vidékről igen kényelmesen beküldhetők a kis hirdetések postautalvánnyal, mert a postautalvány szelvényére a kis hirdetés szövege is könnyen elfér. Az eljárás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja a kis hirdetés árát. Kis hirdetések félével a kiadóhivatalban, IV., Vármegye-utca 11-13.

Kereskedelmi
és
Iparkalauz.
Beszerzési források.

Czimbalmim,

melyek az illetékes zene-kapacitások által minden tekintetben a legkiválóbbaknak vannak elismerve és így a hazai és külföldi kiállításokon az első díjat nyerték, 75 frttól különböző árban kaphatók. Mint-hogy ez idő szerint a czimbalmimnak pedálján és belső szerkezetén utólag-hetetlen találmányom van, így javításokat és átalakításokat is elfogadok, a hang javulásért és tartós-ságért kezességet vállalok.

Habits Antal

hangszerkészítő mester.
Budapest, VII. kerület,
Erzsébet körút 42. sz.
és Vörösmarty-utca
16. szám.
Árjegyzéket bérmentve küld.

Első magyar budapesti
cipő gyors javító-
intézet
Budapesten,
V., Marokkói-utca 2. sz.

Mindenmü cipőjavítás
gyorsan, szolidan és leg-
jutányosabban.

Egyházi szerek,
lobogók, képek és könyvek
legolcsóbban kaphatók:
Szüts és társánál,
Budapesten, IV., Ujvilág-
utca 2. sz.

Első magyar betűön-
tőde részvénytársaság
Budapest, Dessewffy-utca
32. sz. Könyv- és cizmirá-
sok. Rézlénia gyártás. Me-
chanikai műhely.

Kitünő,
valódi székelykonyha. Ebéd,
vacsora 20 forintért, a Fe-
hérlő szálloda éttermében.
Ürmösinel, Kerepesi-ut.

Legolcsóbb bevásárlási
forrás!

Uj. WEISZ LAJOS

BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 22.
(Telefon Hirmondó épület).

Saját gyártmányu
férfi- és nőruha nagy
raktára.

Mérték szerinti megrende-
lések a legújabb divat sze-
rint a legjobb minőségű
kül- és belföldi gyapju-
szövetekből a legelegán-
sabban eszközölteknek,
feltünő olcsó árak
mellett.

Butoriparosok,
Nemes és Lengyel Bu-
dapest, IV., Kecse-
méti-utca 6. sz. I. em.,
ajánlják dusan felszerelt
raktáraikat, saját készítmé-
nyű fa- és kárpitos mun-
kákban.

Képes
leve-
lező-
lapok.
Naponta ujdonságok.
Nagybani árak
vizonteladónak. Árjegy-
zék ingyen és bérmentve.

Leitner M. L. és fia
papirkereskedésében,
BUDAPEST,
V., Váci körút 18. sz.

Tengerifü 3 részű csinval-
matrac 3-50 kr. 2 szem-
mél-es atlasz cachemir-
paplan 3-50 kr (varrás
nélkül), négy gombosszu
linom nyulékony bőrkez-
tyű 78 kr. Szövet tiszta
selyemkélme mint Taffet
és brocat átlag 88 kr.
Kapható, míg a készlet
tart, **Steiner Simon ver-**
senyáruházában Ki-
rály-utca 34. sz. a
Kérnem a címre ügyelni!

Magyarország
leghírnevesebb
ásvány-gyógyfor-
rásai a
Bikszádi
gyógyit mint a
drága Selters. A
Sztójhai
azonos a karls-
badival.
Bérlők: Almer
Lajos és Károly,
Nagybánya.

Bruck Zsigmond
nagy aruháza kész női-
ruhákban.
Kerepesi-ut végén 75.
szám, sarok.
Téli kabát 6.50, 7.50 és
felebb Flanel pongyola
3.80. Flanel ingbluz 98.
Szövet flanel ingbluz 160,
180. Cazán (posztó) ing-
bluz fekete és sötét kék
1.80. Bordó selyemmel hi-
mezve 2.50, 2.80. Bruck-
féle szövetalj gráci posz-
tóból 1.90. Szövet utcazi
ruhák orosz szabásu gráci
posztóból 4.40.
Képes árjegyzéket bér-
mentve küldöm.

Betegek
legbiztosabban meggyó-
gyulnak **Dr. Palócz**
gyógymódjával **Buda-**
pest, VII., Kerepesi-ut
10. Levélre kimerítő
válasz.

Egy jó varrónó
ajánkozik jutányos áron
házakhoz varrni. Luther-
utca 1/c. I. em. ajtó 4.

10 forint

remek szabásu férfi-öltöny,
mérték után, valódi gyap-
ju-szövetekből

Grünfeld Ignác
férfi-szabó,
Budapest, VIII., Orczy-ut
24. sz. Vidékre minták
bérmentve. 7524

„Lucifer“
alágyujtó

Maleczky szabadal-
ma. Legjobb, legkényel-
nesebb és legolcsóbb. —
Alágyujtóhoz la tel-
jesen felesleges. Szá-
zankint **90, 160,** illető-
leg **260** fillér. 2 koroná-
tól kezdve házhoz szállít-
tatik. Gyári fokraktár: VII.,
Rottenbiller-utca 15. Vi-
szontelárusítónak árendé-
mény.

Angol női ruhákat
készítek igen olcsón. Léka
József, IX., Ferencz-tér 11.,
II. em. 25. Levelezőlap-
meghívásra házhoz jövök.
7566

Butorozott szoba.
Egy esinosan butorozott
külön bejáratu udvari szo-
ba a Népszínház közelé-
ben kiadó. **Népszínház-**
utca 18, első emelet
16 szám. 5862

Lőszörmatracz

3 részű 15 kg. sulyban
csinvalból 14 forintért
kapható, míg a készlet tart.
Budapest, IV. ker-
Teréz-körút 36. sz. r
kárpitosnál.

Butorok.

Szőnyeg diván, faragott
szekrények, ágyak, asztal,
zongora, kisebb diván,
családi viszonyok miatt
minden árért darabonkint
is eladók. Vas-utca 7.,
ajtó 14. 7578

Ösv. Schwartz
Vilmosné

ajánlja cselédhehelyező-in-
tézetét. 7579

Kispesten

Petőfi-utca 22. számú ház
szabadkézből eladó. Érte-
kezhetni ugyanott a tulaj-
donosnál vagy a kiadóhi-
vatalban. 5860

Szép fekvésű villa
vagy ház hely Budán, jó
közlekedéssel, bekerítve,
csatornázva, világítva, fá-
sított utak, járda, Szép
építkezések, olcsón eladó.
Czím a kiadóhivatalban.
7577

Keresek

butorozott szobát, lépcső-
házból külön bejárattal.
Ajánlatok árral B. B. a
alatt a kiadóhivatalba in-
tézendők. 7572

Házi ebéd-kosztot
keres egy nő a Korona-
herczeg-utca közelében.
Leveletet kér K. V. alatt
a kiadóhivatalba. 5354

Kávé**Tea****Első Budapesti Kávemagazin****Kávé**

elvámlva és bérmentve, postán utánvéttel

4 1/2 kg. Portorico kávé 6 frt 50 kr.
4 1/2 kg. Cuba kávé 7 frt — kr.
4 1/2 kg. Mocca kávé 7 frt — kr.
4 1/2 kg. Jáva kávé 7 frt 50 kr.
4 1/2 kg. Gyöngy kávé 7 frt 50 kr.
1/4 kg. Csász. kev. tea 1 frt 50 kr.

Belák István

BUDAPEST,
VII., ker., Rottenbiller-utca 4. sz.

Tea**Kávé****Elsőrendü****Tűzifa.**

Egy nagyfuvar 4 köbméter legjobb minőségű szá-
raz egészséges kemény tűzifa felaprítva, házhoz szál-
litva, behordva

17 forint

2 köbméter 9 frt, 1 köbméter 5 frt. Megrendelhető
levelezőlapon vagy személyesen **OLCER BÉLA**
tűzifa-raktárban, V., Visegrádi-utca 60.
sz. alatt.

MINDENKI

rendelje meg a század leg-
hasznosabb könyvét: a
Kereskedelmi
Vegyészetet.

A Kereskedelmi Vegyészeti
nélkülözhetetlen
minden gyáros, fűszer- és
vegyszerkereskedő, szatócs,
illatszerész, gyógyszerész,
orvos, föld- és szőlőbirtok-
os, kertész, cukrász,
korcsmáros, vendéglős, pá-
linkamérő, fodrász, aszta-
los és egyáltalában min-
den kereskedő, iparos és
minden intelligens egyén-
nek.
Utmutatásainyomán bár-
ki tekintélyes mellékjövö-
delemre tehet szert
Keresetnélküli egyének-
nek könnyű és becsületes
munka árán biztos és
kényelmes keresetforrást
nyújt.

Tanításai nyomán min-
den háztartásnál óriási
megtakarítások érhetők el.
A könyv legújabb kiadá-
sa 2 korona 40 fillér, vi-
dékre portómentes bekül-
désrel 2 korona 75 fillér
kedvezményes árért meg-
rendelhető a

„MAGYARSÁG“
kiadóhivatalában Budapest,
IV., Vármegye-utca 11-13

Női ruhát
olcsón készítek házánál, Ben-
czik Juliska, Kisfaludy-
utca 16., I. em. 11. 5112

Legszébb
alkalmi
ajándék!

Kedvezmény

Gyönyörű
kivitel!

„MAGYARSÁG“ előfizetőinek.

A ki a „MAGYARSÁG“ kiadóhivatalába

egy fényképet küld

5 forintért kap egy élelnagyságugyönyörű kivitelű **platin-arcképet** pompás kartonon, 50 cm. széles-
ségben és 65 cm. magasságban.

Továbbá a következő gyönyörű kivitelű és élethű képeket:

Ő Felsege I. FERENCZ JÓZSEF király

a magyar honvédség parancsnokai élén.

Rézmetszet 80/110 cm nagyságban 3 frt 50 kr.

Ugyanaz 63/79 „ „ „ „ „ 1 „ 50 „

Az 1848-iki és 1867-iki parlamentáris magyar kormányok
arcképcsarnoka:

Batthyány-miniszterium 1 frt 50 kr.

Andrássy- „ „ „ „ „ 1 „ 50 „

BLAHA LUDJA művésznő

élethű arcképe 50/66 cm. nagyságban 1 frt — kr.

Vidékre csomagolással és díjmentes szállítással 50 krajczárral több.
Megrendelésnél az összeg fele kiadóhivatalunkba előre beküldendő, a másik
fele utánvétellel (Budapestben az átvételénél) lesz kiegészítendő.

Feltünő
olcsóság!

„Magyarság“

kiadóhivatala
Budapest, IV., Vármegye-utca 11-13.

Legalkalma-
sabb
meglepetés!